

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ПРИКАРПАТСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ
УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ ВАСИЛЯ СТЕФАНИКА**

Навчально-науковий інститут мистецтв

Кафедра методики викладання образотворчого і декоративно-прикладного
мистецтва та дизайну

**СИЛАБУС
ОСВІТНЬОГО КОМПОНЕНТА
«КОМПОЗИЦІЯ»**

Рівень вищої освіти – перший (бакалаврський)
Освітня програма Середня освіта «Образотворче мистецтво»
Спеціальність 014 «Середня освіта»
Спеціалізація: 014.12 «Образотворче мистецтво»
Галузь знань 01 Освіта/Педагогіка

Затверджено на засіданні кафедри
Протокол № 1
від «4» вересня 2023 р.

Івано-Франківськ – 2023 р.

1. Загальна інформація	
Назва освітнього компонента	Композиція
Викладач (-і)	Веретко Оксана Ігорівна
Контактний телефон Викладача	+38 0666534854
Е-mail викладача	oksana.veretko@pnu.edu.ua
Формат освітнього компонента	офлайн/онлайн
Обсяг освітнього компонента	6 кредити ЄКТС, 180 годин
Посилання на сайт дистанційного навчання	https://d-learn.pnu.edu.ua/
Консультації	Середа, 15.00-16.00
2. Анотація до освітнього компонента	
<p>Курс «Композиції» має на меті закласти основи професійної підготовки студента, сформувати у нього первинні навички вирішення складного комплексу просторових завдань, що характеризують процес дизайн-проектування. Дисципліна у навчальному плані належить до циклу обов'язкових дисциплін професійної підготовки студента і має вагомий освітньо-виховний вплив на становлення особистості вчителя образотворчого мистецтва і розвиток його професійних здібностей.</p>	
3. Мета та цілі освітнього компонента	
<p>Метою курсу «Композиція» є дати уяву про різноманітність графічних і пластичних можливостей в образотворчому та декоративному зображенні об'єктів оточуючого світу. Закласти основи професійної підготовки студента, сформувати у нього первинні навички вирішення складного комплексу просторових завдань, що характеризують процес дизайн-проектування. Базова підготовка майбутнього спеціаліста до теоретичного та практичного застосування знань з дисципліни «Композиція», розвиток творчого потенціалу шляхом засвоєння і практичного закріплення основних законів, засобів та закономірностей композиції.</p> <p>Відповідно до вимог освітньої програми студенти повинні:</p> <p>знати:</p> <ul style="list-style-type: none"> - основи теорії і практики композиції, значення композиції в образотворчому, декоративно-прикладному мистецтві та дизайні. - специфіку компоновання окремих предметів та елементів в цілу композиційну структуру з урахуванням пластичних, формальних і колористичних особливостей. - ритмічні закономірності рослинного і геометричного орнаментів, розуміння «симетрії» та «асиметрії», значення силуету а також властивостями декору по відношенню до композиції в цілому. <p>вміти :</p> <ul style="list-style-type: none"> - знайти точку і рівень зору, вдало розмістити зображення на форматі, враховуючи перспективні і кольорові рішення; - композиційно організувати предметне середовище із врахуванням формально-композиційних вимог; - якісно виконувати усю роботу, передбачену навчальною та робочою програмами; - використовувати власні знання в процесі освітньо-практичної діяльності. - на практиці застосовувати теоретичні відомості; - теоретично обґрунтовувати основи композиції; - виконувати поставлені викладачем завдання з композиції; - на практиці застосовувати теоретичні закони композиції; 	
4. Програмні компетентності та результати навчання	

Інтегральна компетентність.

Здатність розв'язувати складні спеціалізовані задачі у галузі середньої освіти, що передбачає застосування теоретичних знань і практичних умінь із наук предметної спеціальності, педагогіки, психології, теорії та методики навчання і характеризується комплексністю та невизначеністю умов організації освітнього процесу на рівні базової середньої освіти.

Загальні компетентності.

ЗК1. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу, до застосування знань у практичних ситуаціях.

ЗК2. Знання й розуміння предметної області та професійної діяльності.

Фахові компетентності.

ФК1. Здатність застосовувати систематизовані наукові знання в професійній діяльності відповідно до предметної спеціальності.

ФК3. Здатність виявляти й окреслювати мету та завдання педагогічної діяльності, здійснювати проектування процесів навчання й виховання учнів з урахуванням їх вікових та індивідуальних особливостей, освітніх потреб і можливостей; добирати та застосовувати ефективні методики й технології навчання, виховання й розвитку учнів.

ФК4. Здатність формувати та розвивати в учнів ключові та предметні компетентності, реалізовувати наскрізні змістові лінії засобами навчального предмета та інтегрованого навчання, розвивати критичне мислення.

ФК8. Здатність до суб'єкт-суб'єктної (рівноправної та особистісно зорієнтованої) взаємодії з учнями в освітньому процесі, залучення батьків до освітнього процесу на засадах партнерства.

ФК9. Здатність аналізувати власну педагогічну діяльність та її результати, здійснювати самооцінку і самокорекцію своїх професійних якостей.

Компетентності предметної спеціальності.

ПК1. Здатність глибоко розуміти класичні та новітні мистецтвознавчі поняття і на їх основі розробляти концептуальні засади образотворення.

ПК2. Здатність застосовувати знання термінології традиційних та цифрових видів образотворчого мистецтва в освітній, науковій і художньо-творчій діяльності.

ПК3. Здатність до оволодіння методологією образотворчої діяльності й засвоєння основ художньої майстерності.

ПК5. Здатність добирати ефективні для художньо-творчого розвитку учнів форми, методи, засоби і технології студіювання образотворчого мистецтва.

ПК7. Здатність застосовувати сучасні дослідницькі методи в образотворчій та художньо-педагогічній діяльності.

ПК8. Здатність до глибокого засвоєння аксіології образотворчого мистецтва й аналізу його національних рис у контексті традиціоналізму і новаторства.

ПК10. Здатність до організації, проведення й оцінки результативності навчально-творчих практик, виховних заходів та виставок творів образотворчого мистецтва.

Програмні результати навчання

РН2. *Демонструвати* вміння навчати учнів державною мовою; формувати та розвивати їх мовно-комунікативні уміння і навички засобами навчального предмета та інтегрованого навчання.

РН3. *Визначати* освітні цілі, *планувати* та *проектувати* навчальний процес на основі компетентнісного підходу з урахуванням освітніх потреб учнів; *класифікувати* форми, методи та засоби навчання предмета.

РН4. *Добирати* та *застосовувати* сучасні освітні технології та методики для формування ключових і предметних компетентностей учнів; критично *оцінювати* результати їх навчання та ефективність уроку.

РН7. Застосовувати систематизовані наукові знання в професійній діяльності відповідно до предметної спеціальності, оперувати базовими категоріями та поняттями предметної області спеціальності.

РН8. Спілкуватися державною мовою в професійній діяльності як усно, так і письмово, комунікувати іноземною мовою за предметною спеціальністю, висловлювати обґрунтовані твердження.

ПРН9. Застосовувати сучасні інформаційно-комунікаційні та цифрові технології у професійній діяльності.

ПРН2. Володіти поняттєво-термінологічним тезаурусом образотворчого мистецтва, психологією художньої творчості та художньою педагогікою.

ПРН3. Уміти знаходити й опрацьовувати візуальні і літературні джерела та ефективно використовувати їх в мистецько-освітній, науковій і художньо-творчій діяльності.

ПРН4. Уміти аналізувати особливості образного ладу, композиційної побудови та специфіку виражальних і техніко-виконавських засобів творів образотворчого мистецтва.

ПРН5. Володіти технологією роботи з традиційними і сучасними матеріалами образотворчого мистецтва та основами художньої майстерності.

ПРН7. Уміти графічно, колористично і пластично декорувати предмети ужиткового мистецтва.

ПРН8. Володіти інформаційними технологіями художньо-педагогічної комунікації та образотворення.

ПРН12. Володіти педагогічним малюнком та демонстраційним обладнанням, дидактичним матеріалом унаочнення уроків образотворчого мистецтва.

ПРН13. Уміти прищеплювати учням художні цінності традиційних і сучасних напрямів національного образотворчого мистецтва.

5. Організація навчання

Обсяг освітнього компонента

Вид заняття	Загальна кількість годин
Лекції	8
Практична робота	52
Самостійна робота	120

Ознаки освітнього компонента

Семестр	Спеціальність	Курс (рік навчання)	Нормативний/вибірковий
1	014 «Середня освіта»	1	нормативний

Тематика освітнього компонента

Тема	кількість год.		
	лекції	практичні заняття	сам. роб.
Тема 1. Композиція як навчальний предмет. Основні поняття «композиція», «структура», «конструкція». Види композиції. Основні закони композиції.	4		10
Тема 2. Композиція як організована форма. Види форм. Статика і динаміка як психологічний чинник форми. Розміщення форм на площині та в просторі	4		10
Тема 3. Пластичні властивості лінії.		4	5
Тема 4. Взаєморозміщення форм на площині.		12	15
Тема 5. Способи організації композиції за принципами симетрії та асиметрії. Види симетрії.		8	15
Тема 6. Статичний та динамічний характер композиції. Зорові ілюзії.		4	10
Тема 7. Мотив. Стилізація природних аналогів.		4	10
Тема 8. Способи побудови метричних та ритмічних рядів. Рапорт.		8	15
Тема 9. Способи виявлення композиційного центру в композиції.		10	20
Тема 6. Презентація.		2	10

Кафедральний перегляд.			
------------------------	--	--	--

6. Система оцінювання освітнього компонента

Загальна система оцінювання освітнього компонента	Вид контролю – екзамен. Максимальна кількість балів – 100. Практичні заняття – 50 балів, Контрольна робота – 10 балів; Тестові завдання / екзамен – 30 балів Самостійна робота / індивідуальне/творче завдання – 10.
Вимоги до письмових робіт	Контрольна робота – 10 балів Тестові завдання / екзамен – 30 балів Самостійна робота – 10.
Практичні заняття	Максимальна оцінка – 50 балів
Умови допуску до підсумкового контролю	Виконання 50 % завдань
Підсумковий контроль	Форма контролю - екзамен; Форма здачі – комбінована (усна, письмова).

7. Політика освітнього компонента

1. Викладання курсу та взаємодія із здобувачем вищої освіти ґрунтуються на ряді положень та принципів академічної доброчесності, що регламентують діяльність здобувачів вищої освіти та науково-педагогічних працівників: Кодекс честі Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника; Положення про Комісію з питань етики та академічної доброчесності Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника; Положення про запобігання академічному плагіату в Прикарпатському національному університеті імені Василя Стефаника.

Ознайомитися з цими положеннями та документами можна за посиланням

<https://pnu.edu.ua/положення-про-запобігання-плагіату/>

2. Пропуски практичних занять відпрацьовуються. Здобувач вищої освіти зобов'язаний відпрацювати пропущене заняття відповідно до «Порядку організації та проведення оцінювання успішності здобувачів вищої освіти Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника» (введено в дію наказом ректора № 799 від 26.11.2019 р.; із внесеними змінами наказом № 309 від 19 травня 2023 р.).

3. Порядок та організація контролю знань здобувачів вищої освіти визначаються «Положенням про організацію освітнього процесу та розробку основних документів з організації освітнього процесу в Прикарпатському національному університеті імені Василя Стефаника» введеного в дію наказом ректора № 447 від 24 липня 2015 р.; із внесеними змінами наказом ректора № 417 від 03 липня 2023 р.) https://nmv.pnu.edu.ua/wp-content/uploads/sites/118/2023/08/polozenia-pro-osp_7-redaktsia.pdf та «Порядку організації та проведення оцінювання успішності здобувачів вищої освіти Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника» (введено в дію наказом ректора № 799 від 26.11.2019 р.; із внесеними змінами наказом № 309 від 19 травня 2023 р.) <https://nmv.pnu.edu.ua/wp-content/uploads/sites/118/2023/05/otzinnuvannja-uspishnosti.pdf>.

4. Неформальна освіта зараховується згідно «Положення про визнання результатів навчання, здобутих шляхом неформальної освіти в Прикарпатському національному університеті імені Василя Стефаника» <https://nmv.pnu.edu.ua/wp-content/uploads/sites/118/2022/11/neformalna-osvita.pdf>

8. Рекомендована література

Основна література:

1. Боднар І.Я. Основи композиції / Методичні вказівки для студентів I Курсу. Львів, ЛДШДМ, 1987.
2. Волкотруб І Т., Основи художнього конструювання, Київ, 1988.
3. Губаль Б. Композиція в дизайні: навчальний посібник [для студентів вищих навчальних закладів]. Івано-Франківськ, 2011. 240 с.
4. Дідик Н. Я. Основи композиції: навчальний альбом-посібник [для студентів вищих навчальних закладів]. Ужгород: Мистецька лінія, 2009. 64 с.; іл.

5. Костенко Т. В., Основи композиції та тримірного формоутворення: Навчально-методичний посібник, Харків, 2003.
6. Михайленко В. Є., Яковлев М. І. Основи композиції. Навчальний посібник, Київ, Каравела, 2004.
7. Новицька О. Р. Основи композиції. Навчально-методичні рекомендації до практичних занять з курсу, Івано-Франківськ, ВДВ ЦІТ Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника, 2007.
8. Новицька О. Р. Основи композиції. Навчально-методичні рекомендації до теоретичних занять з курсу, Івано-Франківськ, ВДВ ЦІТ Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника, 2007.
9. Пономаренко Н. С. Методичні вказівки до вивчення дисципліни «Основи композиції». Ужгород : Гражда-3ХІ, 2006. 64 с.
10. Селівачов М.Р. Лексикон української орнаментики (іконографія, номінація, стилістика, типологія), Київ, Редакція вісника «Ант», 2005.- ХVІ, 400 с.
11. Яремків М. Композиція: творчі основи зображення. Навчальний посібник. Тернопіль: Підручники і посібники, 2005. 112 с.

Додаткова література:

1. Даниленко В.Я. Дизайн: підручник [для студентів вищих навчальних закладів]. Харків: ХДАДМ, 2003. 320 с.
2. Запаско Я.П. Словник декоративно-ужиткового мистецтва том І-ІІ. Львів. Афіша, 2000.
3. Костенко Т.В. Основи композиції та тримірного формоутворення: Навчально-методичний посібник. Харків: ХДАДМ, 2003. 255 с.
4. Куленко М. Я. Основи графічного дизайну: підручник [для студентів вищих навчальних закладів]. Київ. Кондор, 2006. 492 с.
5. Основи художнього конструювання: Практикум для студентів художньо-графічних факультетів / Укл. Є. Антонович, Л. Грач (Поліщук) та ін. Івано-Франківськ: Прикарпат. Ун-т, 1992. 39 с.
6. Поліщук, Л. К., Родіна І. О., Новицька О. Р., Основи об'ємно-просторової композиції : метод. посібник. Ч. 1. Івано-Франківськ : ІФНТУНГ, 2010. 100 с.
7. Семчук Л. Я. Основи композиції: навчально-методичні рекомендації до проведення теоретичних занять з курсу для студентів напряму підготовки 6.020200 «Дизайн», ОКР «Бакалавр» у І семестрі. Івано-Франківськ, 2011. Ч. 1. 40 с.
8. Семчук Л. Я. Основи композиції: навчально-методичні рекомендації до проведення практичних занять з курсу для студентів напряму підготовки 6.020200 «Дизайн», спеціалізації «Графічний дизайн», ОКР «Бакалавр» у І семестрі. Івано-Франківськ, 2011. Ч. 2. 36 с.

Викладач: Веретко Оксана Ігорівна,

Старший викладач кафедри методики викладання образотворчого і декоративно-прикладного мистецтва та дизайну